

บทบรรณาธิการ

กลไกในการพัฒนาประเทศประกอบด้วยกลไกหลากหลายมิติ โดยมิติที่มีความสำคัญในระดับแถวหน้าประกอบด้วยมิติทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งนโยบายในการพัฒนาระบบการศึกษา และแน่นอนว่ามิติเหล่านี้ต้องได้รับการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการประยุกต์ใช้ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาประเทศในมิติดังกล่าวมีปัจจัยท้าทายอยู่ตลอดเวลาจากมูลเหตุแห่งปัจจัยทั้งภายในและภายนอก วารสารศิลปศาสตร์ ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาชาติจัดพิมพ์ขึ้นด้วยวัตถุประสงค์หลัก ๆ ในการเผยแพร่องค์ความรู้ทั้งที่ต่อยอดจากฐานความรู้ที่มีอยู่และนำเสนอแง่มุมใหม่ ๆ ในแต่ละสาขาวิชา ในสายสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสหศาสตร์ซึ่งจะเป็นองค์ความรู้ที่มีบทบาทสำคัญในฐานะกลไกหนึ่งในการพัฒนาประเทศชาติ และเป็นพันธกิจหลักของวารสารศิลปศาสตร์ ฉบับที่ 2 ของปีที่ 19 เช่นเดียวกัน

ผลผลิตของงานวิชาการที่ได้รับการพิจารณาตามกระบวนการในการตีพิมพ์ของวารสารศิลปศาสตร์ฉบับนี้ประกอบด้วยผลงาน 3 กลุ่มหลัก ๆ คือ งานวิจัย งานวิชาการ และบทวิจารณ์หนังสือ ในกลุ่มงานวิจัย ชมนาด อินทจามรรักษ์ ฉายภาพอิทธิพลของภาษาแม่ที่มีผลต่อสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยมาตรฐานที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาละว้า การศึกษางานชิ้นนี้ได้เพิ่มเติมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภาษาและหน้าที่ของภาษาในบริบทสังคมต่าง ๆ อย่างชัดเจน

ประโยชน์จากงานวิจัยพงศาวดารโยนกโดยนิตยาภรณ์ พรหมปัญญา สะท้อนความย้อนแย้งเกี่ยวกับหน้าที่และการก่อตัวของประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่หรือพงศาวดารไทยเหนือสมัยใหม่ การวิเคราะห์ผลงานชิ้นนี้ชี้ให้เห็นลักษณะของการขยายสาแหรกประวัติศาสตร์ของชาติที่ส่งผลต่อการขยายราชอาณาจักรสยามในสมัยนั้น ผู้อ่านจะเห็นความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของผู้นิพนธ์ประวัติศาสตร์กับการสร้างประวัติศาสตร์และเห็นภาพของความขัดแย้งทางสังคมและการปกครองในสมัยนั้นได้อย่างดีทีเดียว

ในมิติของเศรษฐกิจ เจริญชัย เอกมาไพศาล และบุษกร จุลบรรยงค์ ได้เติมเต็มปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของร้านอาหารไทยภายใต้ความร่วมมือกับคู่มือแนะนำอาหารระดับโลกหรือมิชลินไกด์ ในการยกระดับร้านอาหารไทยและพ่อครัวคนไทยให้มีมาตรฐานระดับโลก ผลวิจัยสร้างประโยชน์โดยตรงต่อผู้ประกอบการ ภาคธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชาติในเวลาต่อมา งานเขียนชิ้นนี้สามารถเป็นตัวอย่างในการเชื่อมโยงจุดแข็งของการให้บริการด้านอาหารที่เราได้อยู่เข้ากับการตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่มาจากหลายสังคมโลกเพื่อที่ว่าธุรกิจการให้บริการสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกเหนือจากการพัฒนาชาติในมิติของสังคมและเศรษฐกิจแล้ว การศึกษานับเป็นกลไกสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาชาติให้ไปในทิศทางที่เหมาะสมกับสภาพสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่สังคมไทยเต็มไปด้วยความท้าทายหลากหลายประการ สิริจิตต์ เดชอมรชัย ได้นำร่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาฝรั่งเศสได้อย่างลงตัว การใช้กระบวนการกลุ่มในการสอนถือเป็นรากฐานสำคัญของการปลูกสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนในการเป็นทีมที่ดีในการทำงานในอนาคต งานวิจัยมุ่งเน้นทั้งความสามารถของผู้เรียนที่เป็นสมรรถนะหลักของรายวิชาและยังเป็นการปลูกสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งจะเติบโตเป็นพลเมืองของชาติหรือพลเมืองโลกที่มีความสามารถทั้งทักษะเฉพาะของสาขาวิชาและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในบริบทการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยมีคุณค่าอย่างเอนกอนันต์ นอกเหนือจากการก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาชาติแล้ว งานวิจัยยังทำหน้าที่เป็นกลไกในการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อสังคมประเทศเพื่อนบ้านได้อีกด้วย ดิอนา คาซา เสนอมุมมองว่าทฤษฎีวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ที่วิเคราะห์อาเซียนผ่านภาษาในหนังสือการ์ตูนเสริมสร้างความรู้ชุดรอบรู้อาเซียน ความรู้ที่ได้จากชุดความคิดจากการวิเคราะห์สามารถนำไปปรับใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางอาเซียนและเปิดโลกทัศน์ของสังคมไทยให้กว้างมากขึ้น นอกจากนี้ ถ้าเราเชื่อว่าความจริงมีหลายด้าน อาจมีความเป็นไปได้ว่าชุดความรู้ที่หนังสือดังกล่าวพยายามส่งผ่านสู่ผู้อ่านอาจนำมาซึ่งการวิเคราะห์ด้วยมุมมองการรื้อสร้างเพื่อที่กลุ่มผู้อ่านจะเห็นมุมมองใหม่อีกมุมมองหนึ่ง และสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด ชนในชาติอาจเกิดการตระหนักรู้ใน ‘ลักษณะ’ หรือ ‘สิ่ง’ ที่ไม่เคยสัมผัสหรือสังเกตมาก่อน

มุมมองวิจัยเรื่องสุดท้ายของกลุ่มงานวิจัย มรดกวงศ์ ภูมิพลัม แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของชาวจีนในเวียดนามที่มีผลต่อการขับเคลื่อนทางการเมืองและเศรษฐกิจของเวียดนามตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17 ถึงปี 1975 ประวัติการตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในเวียดนาม และแนวคิดทฤษฎีในการทำความเข้าใจการอพยพดังกล่าวสามารถช่วยให้เราถอดรหัสความสำคัญของการเมืองและเศรษฐกิจในบริบทและเงื่อนไขเวลาดังกล่าวได้อย่างไม่ยากนัก

งานวิชาการมีบทบาทสำคัญในการเติมเต็มส่วนที่อาจจะยังไม่ปรากฏในฐานะหลักฐานทางวิชาการ แม้จะยังไม่ถึงขั้นตอนของกระบวนการวิจัยในแต่ละศาสตร์ก็ตาม ในกลุ่มงานวิชาการของวารสารศิลปศาสตร์ฉบับนี้ กติมา พวงชิงงาม นำเสนอการพัฒนาชาติในมิติเศรษฐกิจเมื่อประเทศไทยสนใจเข้าร่วมโครงการของมหาอำนาจยูเรเชีย ภายใต้กรอบแนวคิดจากทฤษฎีหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้อ่านจะเข้าใจแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในยุคประเทศไทย 4.0 ได้มากขึ้น อีกทั้งยังอาจคาดการณ์ได้ว่าเราจะอยู่ในสถานะของฝ่ายได้ประโยชน์ หรือฝ่ายเสียประโยชน์ และ ‘ใคร’ คือผู้เล่นหลักๆ ในเกมนี้

ในมิติของการศึกษาค้นคว้าวรรณกรรม วีรสกุล เจริญสุข วิเคราะห์ตัวละครขุนช้าง ในการสร้างอารมณ์ขันที่ผู้ประพันธ์นำเสนอในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน และคันทรี คันทายบัว ศึกษามุมมองรักร่วมเพศจากอาร์ตูร์ แร็งโบท์ปอล แวร์เลน และออสการ์ ไวลด์ ในขณะที่ผู้อ่าน ได้สัมผัสอารมณ์ขันจากขุนช้าง ผู้อ่านสามารถเข้าใจและตระหนักถึงมุมมองจากสังคมในเรื่องของ รักร่วมเพศ ซึ่งผู้นิพนธ์ของงานทั้ง 2 บทความนี้ สามารถสื่อสารแง่มุมที่สะท้อนสภาพสังคม ในแต่ละบริบทได้อย่างดี

งานวิชาการโดย รัชฎ หนูเสน และศศิ อินทโกสุม ให้คุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอน การเปลอย่างมาก ในการวิเคราะห์มุมมองของเซคสเปียร์แบบวิพากษ์วิจารณ์และความหวาดระแวง ที่มีต่อ “ยิวแห่งบูรพาทิศ” รัชฎ หนูเสน มองว่าการแปลเวนิสวานิช เป็นกระบวนการแปลงสารสู่ งานเขียนใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทปลายทาง ในลักษณะเดียวกัน ผลงานของศศิ อินทโกสุม ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อวิธีการแปล แนวคิดจากผู้นิพนธ์ทั้ง 2 ท่าน ฉายภาพให้เห็นถึงความสำคัญของทั้งผู้แปล/นักแปลและวัฒนธรรมหรือปัจจัยทางสังคมของ ภาษาปลายทางที่มีบทบาทสำคัญต่อทิศทางการสื่อสารที่ต้องการ จะเห็นได้ว่างานวิชาการทั้ง 2 ชิ้นนี้ก่อประโยชน์ต่อการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนวิชาการแปล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในบริบทที่ภาษาต้นทางและปลายทางมีบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมาก

กลุ่มงานสุดท้ายของวารสารศิลปศาสตร์ฉบับนี้ คือบทวิจารณ์หนังสือ The Linguistic Landscape of Chinatown: A Sociolinguistics Ethnography โดย Andrew Jocuns มุมมอง ของการวิเคราะห์จะเอื้อประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าในประเด็นของภูมิทัศน์ทางภาษาที่ชี้ให้เห็น ว่าความหมายมิได้สัมพันธ์กับภาษาเพียงอย่างเดียว เราสามารถตีความ เข้าถึง หรือเชื่อมโยง ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ได้แม้กระทั่งภูมิทัศน์ตามที่ต่าง ๆ ตามสภาพสังคมและวัฒนธรรม ภายใต้กระบวนการวิเคราะห์วิจัยอย่างเป็นระบบตามศาสตร์ของการศึกษาแนวชาติพันธุ์วรรณา ภายใต้แนวคิดภาษาศาสตร์สังคม

ผลงานทั้ง 3 กลุ่มนี้ทำหน้าที่ต่างกันในฐานะกลไกในการพัฒนาประเทศ มุมมองทาง วรรณกรรม การศึกษา ประวัติศาสตร์ สังคม และเศรษฐกิจล้วนแล้วแต่อธิบายการก่อร่างสร้างตัว การสานต่อ การปรับกระบวนการทัศน์ทั้งในปัจจุบันและเพื่ออนาคตตามจุดมุ่งเน้นของแต่ละผลงาน อย่างไรก็ตาม ในทางวิชาการก็ได้หมายความว่ากระบวนการในการแสวงหาความรู้ของแต่ละ ผลงานจะสิ้นสุดลง ผลผลิตของงานในแต่ละกลุ่มของวารสารศิลปศาสตร์ฉบับนี้อาจรอคอย มุมมองเพิ่มเติมหรือมุมมองใหม่ที่จะมาช่วยสรรค์สร้างความสมบูรณ์ของชุมชนวิชาการให้เข้มแข็ง มากยิ่งขึ้นทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ วารสารศิลปศาสตร์ของเรายังคงทำหน้าที่นี้อยู่ต่อไป

เสน่ห์ ทองรินทร์